

UJ DEBRECZEN

FÜGGETLEN POLITIKAI NAPILAP

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Debrecen, Darabos-utca 7. szám. — Telefon 4.2. szám. Hirdetések árszabása szerint vételek fel.

I. évfolyam. 39. szám. Egyes szám ára 4 fillér.

Előfizetési ár helyben: egy óra 1 korona, negyedévre 3 korona. — Vidékre egy óra 1 kor. 50 fillér; negyedévre 4 kor. 50 fillér.

Debreczen, 1912.

Csütörtök, július 11.

Tisza megint összekovácsol.

Irta: Kossuth Ferenc.

Az ökölcspásoznak, melyek a magyar parlamenti intézményt érték, meg van az a hatásuk, hogy a darabokra szakadt ellenzéki pártokat szövetségi viszonyba hozták már. Maga a függetlenségi párt öt felé volt oszolva: 1. az én efnöklésemmel működő párt; 2. a Justh Gyulával; 3. a pártonkívüliek csoportja Egry Béla elnöklete alatt; 4. azok a pártonkívüliek, akik az imént említett csoportból kiléptek; 5. a kisbirtokosok pártja. E csoportosulások egyetlen tagja sem lépett be valamelyik nagyobb pártba; mindnyájan kitartással külön maradtak. E csodálatos tünet okait most nem vizsgálom, mert célom az, hogy a széthullott pártoknak egymáshoz való közeledését előmozdítsam.

E cél felé vezet a már együttérzőket az, ha belátják, hogy mily káros volt a nemzet jogai védelme szempontjából az ő nagymérvű szétbontásuk, mely erőt és merészséget kölcsönzött azoknak, kik vakon és számítás nélkül készek megadni mindent, amit Bécsből követelnek.

Divide et impera, régi öszbirodalmi elv ez, amelynek megvalósításáért még csak áldozatot sem kellett hozni az öszmonarkhia eszmévilégében élő felsőbb hatalomnak. — Megvalósította ezt maga a magyar: ötfelé szakadt a megtizedelt, egykor hatalmas függetlenségi párt s az elszakadt részek és részecskék közül egyik sem tartotta a két nagyobb párt egyikét sem jónak arra, hogy vele egyesüljön. Velük szemben állt a számarány, sokaknál az önérdék, az önző számítás, másoknál pedig a nemzeti vágyódások kiirtására törekvő fanatizmus.

Elbizta magát a képviselőház vad merészségű elnöke is; az öszzejönni nem tudó párttörödékekkel szemben mindenre merészkedett. Azonban vagy nem ismerte a magyar történelmet, vagy a szenvedélytől elvakítva, félreismerte azt; mert elég vakmerőséget érzett magában arra, hogy majd csinálni fog ő a nemzet helyett történelmet; még pedig olyant, amilyen eddig nem volt soha és majd rendet csinál ő fegyveres karhatalommal, rá sem hede-

ritve arra, hogy milyen előzményt alkot meg a nemzet legádázabb ellenségei számára, igyekeztén bebizonyítani azt, hogy a nagyarral minden lehet menni s minden merénylet számára akad elég magyar támogató.

De a magyar olyan, mint a tüzes vas, ha ütik, összeforrad és ime megismétlődött megint a régi magyar történelem. Ma már szövetségben vannak a függetlenségi pártok és velük az ellenzékhez tartozók közül azok, kik más közjogi alapon állnak bár, de nem hajlandók az elnöki önkény által helyettesített a törvényalkotás jogrendjét.

A ma már létrejött szövetséget talán szorosabb kapocs is felváltja. — Mert a függetlenségi törekvésekért harcoló tábor öt pártja közül mindenik fellázadt a jogtörés és erőszak ellen; mindenik ugyanazt követeli; és mindenik a választói jog reformját most már sürgősen akarja s ennek körvonalában meg is állapodtak. Mert hiszen mindenki tudja és látja, hogy a mai választói jog tarthatatlan, egyrészt, mert káros az államalkotó magyar nemzetre, másrészt, mert kizár a jog teréről számos olyan elemet, amelyek feltétlenül követelhetik maguk számára a jogot; továbbá, mert oda fajult a leggrutabb visszaélések nyomán, hogy már csak az hiányzott, hogy a kerületeknek a tözsdén jelzettá ra legyen. A választói jog eladható árucikké lett, úgy hogy a szavazók ára (mélységes tisztelet a k'vételeknek) sok helyen annyi már mint egy számár vételára és jóval kevesebb, mint egy ököre.

Az együtt-gondolkodás, a magyar parlamenti élet megmentéséért folyó közös küzdelem, a nemzet veszedelme, a magyar parlament világraszóló szégyene — mindez valószínűleg a fogja hozni hatását, annál biztosabban, mennél természetesebben fog jönni ez a folyamat. Kevesen sürgetik még, de mégis mindenki látja, hogy jönni fog!

En is látom jönni; — betegszobám falai mögött látom! En is érzem, hogy ébred a nemzet. Sokat fáradtam annak idején a nemzet ébresztésén és azon belátás érelésén, amely meghozta annak idején az óriási (so-

ha lehetőknek nem hitt) eredményét! De azután következett egy irtózatoss fásultság. A nemzetet erőt vett valami különös zsibbadtság, mely mellett élete nem is volt nemzeti élet, mert a közügyekkel szemben való nembánomsága eltűrt mindent. A munkapárti hatalom azután élt és durván vissza is élt a nemzet e fásultságával s nembánomságával. Egyre nagyobb vakmerőséggel ment a nemzetrontás utján, miglen eljutott a vad és vak erőszakig, mely kegyetlenül gázolt keresztül jogon, igazságon, alkotmányon és parlamentáris muson. A jogfosztó hatalom bizott, sőt talán még most is bizik abban, hogy a nemzet közönyjét a rá mért osztorcsapások sem törlik meg.

Nagy lelki megnyugvást okoz tehát, hogy a nemzet ismét ébred és akiknek meg van rá egészségük, legyenek rajta, hogy az ébredés gyorsan terjedjen tovább.

Nem tudom, hogy a jó Isten vissza fogja-e adni az én egészségemet is eléggé arra, hogy ismét beállhassak, mint hű harcos, a csatasorba? De hiszem és reményelem, hogy igen! Meglehet, hogy akkor már nagyobb és egységesebb lesz a vállvetve küzdők táborá.

Megvan

a magyar görög katolikus püspökség.

Hol lesz a székhely?

Nagy napja volt tegnap a magyarságnak. A pápa hozzájárult a hajdudorogi görög katolikus püspökség felállításához s hamarosan ez a fél-század óta követelt terv valóra is válik. Nemzeti veszedelmet állít ez meg pusztító utjában. A magyar nyelvű görög katolikusoknak nem volt eddig külön egyházuk — jellemző, hogy az öszszes görög katolikusok, a románok, rutének, görög keleti szerbek és a görög keleti rutének külön a saját nyelvükön tisztelhettek az istent, csak a magyar nem, Magyarországon! — s oda voltak láncolva a román főpapok hatalmi köréhez.

Most már mindennek vége lesz. Megvan a magyar görög katolikus püspökség. Csak azt nem tudjuk még hogy hol lesz az új püspökség székhelye? Hajdudorogot és Nyíregyházát is emlegetik, pedig az új püspökségnek egyedüli természetes székhelye csakis az egyetemi Debreczen lehet. Ez a véleménye Papp János debreczeni görög katolikus esperesnek is, aki előharcosa volt a magyar görög katolikus püspökség eszméjének.

Az új püspökséget

A jelenlegi görög katolikus püspökségekből kihasítandó plébániákból alakítják. Az eperjesi görög katolikus rutén egyházmegyéből 8, a munkács görög katolikus rutén egyházmegyéből 70, a nagyvárad görög katolikus román egyházmegyéből 44, a szamosújvári görög katolikus egyházmegyéből pedig 4 plébániát hasítanak ki. Az új püspökség az esztergomi egyházmegye fennhatósága alá tartozó budapesti plébániával együtt 120 plébániából alakul. Híveinek száma 183.833, akik közül magyar anyanyelvű 146.476. Ebből is kitetszik, hogy oly plébániákból alakul az új püspökség, amelyek híveinek túlnyomó része magyarajku és csupán csekély kisebbsége rutén vagy román.

A felállítandó püspökség liturgikus nyelve nem lesz magyar, hanem görög, mert a szentszék újabban élő nyelvet liturgikus nyelvvé nem engedélyez. Ellenben a tulajdonképeni istentiszteletnek többi részei, — még pedig az egyházi énekek, a responsoriumok és a prédikációk, valamint a keresztelei és temetési szertartások magyar nyelven fognak tartatni.

Az új görög-szertartású görög-katolikus püspökséggel kapcsolatosan külön vikariátus felállítását is tervezik. Ennek területe a négy székely, tehát magyar vármegyére terjed ki. Az itt élő magyarajku görög-katolikus hívőket ugyanis az eloláhosodás veszélye a leginkább fenyegette, mert a plébániák a balázsfalvi román görög-katolikus érsekség egyházi fennhatósága alá tartozván, lelkipásztoraik a balázsfalvi görög-katolikus román szemináriumából kerültek ki, akik elrománosítani igyekeztek a székelyeket.

A vikárius felállításával a négy székely vármegye görög-katolikus vallású magyar lakosságát kivesszik a balázsfalvi román érsekség fennhatósága alól s a hajdudorogi új püspökség fennhatósága alá helyezik s így megmentik az eloláhosodás veszélyétől, mert lelkesíti karát a dorogi szemináriumban nevelt lelkészekkel fogják pótolni.

A vikariátusban 35 plébánia lesz 19.495 hívővel, akik közül 16.845 a magyarul beszélő. Ebből is látható, hogy elengedő a román kisebbség, amely a vikariátusba kerül.

A debreczeni kamara a kereskedelmi miniszterhez.

A debreczeni Kereskedelmi és Ipar-kamara régóta folytat már akciót a vasuti forgalom sikeres és tökéletes lebonyolítása érdekében. A kamara az eddigi forgalmi bajok okát a kocsihiányban és kocsitorlódásban látja. Nagyszabású felterjesztést intéz most a debreczeni Kereskedelmi és Iparkamara a kereskedelemügyi miniszterhez e tárgyban: részletesen kitérve a forgalom akadályaira, hiányaira és rámutatva azon eszközökre is, amelyekkel segíteni lehet az eddigi bajokon. A tehervonat-közlekedés reformjáról szól a felterjesztés, amelyet a debreczeni kamara nagy tudású és széles látókörű vezetősége: Szávay Gyula titkár és Szent-Királyi Tivadar elnök szerkesztettek meg. A felterjesztés a következő:

Kegyelmes Urunk!

Az őszi szállítási idényben rendszeresen fellépő vasuti kocsihiánynak nagy mértékben okozója úgy a kamara tapasztalása, mint a vasuti szak körök véleménye szerint a tehervonatok hosszadalmas kezelése.

A tehervonatok a legkülönbözőbb rendeltetési állomásokra menő kocsikból állítják össze, ennek következtében minden utba eső elágazási állomásokon a tehervonatok szét kell bontani és újra kell sorozni. Ez a folyton megismétlődő, sok időt és munkát igénylő kezelés akadályozza, fenntartja a kocsikat gyors futásukban és különösen az őszi tömeges szállítások idején részben előidézi, részben pedig növeli a nagy torlódásokat. A tehervonatok a lassú és nehézkes kezelése ugyancsak lehetetlenné teszi a kocsik gazdaságos kihasználását, mert kétszeresen, háromszorosan meghosszabbítja a kocsik futásának idejét.

E nehézségeken legcélszerűbben úgy lehetne segíteni, ha a vasut az őszi szállítási idényben a tömeges termény- és örlemény-szállítmányokat az egyes határállomásokig zárt tehervonatokkal szállítaná.

A zárt tehervonatok rendszeresítésének nagy előnye lenne, hogy ezeket a vonatokat az elágazási állomásokon nem kell kezelni, legfeljebb néhány állomáson szükséges a mozdony kicserélése, ez pedig 15—20 perc alatt eszközölhető. A tömeges termény- és örlemény-szállítványok ily rendszerű szállítása mellett biztosítható a kocsik gyors futása, teljes kihasználása és ezáltal nagy mértékben csökkenthető az őszi kocsihiány.

Ismeretes előttünk a m. kir. államvasutak igazgatóságának eddig is kifejtett azon törekvése, hogy a határállomásokra feladott termény- és örlemény-küldeményeket zárt tehervonatokkal szállítsa. A zárt vonatok rendszeresítésének akadálya azonban az, hogy a vasut nem csoportosíthatja a termény- és örlemény-küldeményeket a rendeltetési határállomások szerint, hanem az üzletszabályzat 67. §-a értelmében a feladás sorrendjében kell az elszállítást eszközölnie.

A múlt év őszi uralkodó rendkívüli mérvű kocsihiány idején a debreczeni máv. üzletvezetőség megki-

sérelte Debreczen állomásról Ceglédig menő közvetlen tehervonatok összeállítását, azonban a kísérlet nem vezetett eredményre, mivel egy és ugyanazon napon a legkülönbözőbb rendeltetési állomásokra adtak fel termény- és örlemény-küldeményeket s az egy állomásra egy nap alatt feladott kocsirakományokból nem telt ki egy tehervonat. Zárt vagy csak közvetlen tehervonat csak úgy lett volna összeállítható, ha a vasut néhány napig gyűjthette volna az egy állomásra feladott kocsikat.

A zárt tehervonatok az őszi idényben tehát csakis úgy lehet rendszeresíteni, ha a vasut eltér a feladási sorrendben történő szállítástól.

Kamaránk e kérdés tárgyalására a kerületi termény nagy szállítóinak, nagyobb gözmozgalmoknak részvételével és a debreczeni m. kir. államvasuti üzletvezetőség bevonásával értekezletet tartott. Ez értekezlet behatóan megvitatta az őszi tömeges termény- és örlemény-szállítás nehézségeit és egyhangú állást foglalt a zárt vonatok rendszeresítése és az őszi szállítási idény tartama alatt a feladási sorrendben történő szállítástól való eltérés mellett.

A kereskedelmi forgalomnak legfontosabb érdeke a gyors szállítás, a zárt tehervonatokkal pedig a vasut a küldeményeket gyorsabban juttathatja el a rendeltetési állomásra. Az eddigi tapasztalat azt mutatta, hogy a feladási sorrendhez való ragaszkodásból az őszi tömeges szállítások idején a kereskedelmi érdekességnek nem sok haszna volt, mert küldeményei a nehézkes szállítási rendszer miatt hetekig, sőt egy és másfél hónapig is az állomásokon heverték. A vasut különben is csak úgy vette fel a küldeményeket, ha a szállító beleegyezett, hogy a fuvarozási határidő csakis a tényleges továbbításról kezdve számíttassék. Ennek a szállítási időnek ellenőrzése is nagyon nehéz volt.

Eddig a vasut úgy járt el, hogy az üzletvezetőségek rendelkezése szerint egy napon berakta pl. a szept. 5-én feladott gabonát, azonban az ezen kocsikból összeállított tehervonatok a hosszadalmas és minden elágazási állomáson megismétlődő kezelés miatt csak lassan haladtak. A zárt tehervonatok rendszeresítése esetén azonban a vasut az egy határállomásra feladott küldeményeket rakhatja be és e kocsikból gyorsan haladó zárt tehervonatok alakíthat.

Igy a kocsik gyorsabban futnak s jobban kihasználhatók.

A zárt tehervonatok rendszeresítése annyi előnyt biztosít, hogy megvalósítása érdekében a kereskedelmi érdekelték az őszi idény tartama alatt eltekint a küldeményeknek a feladás sorrendjében eszközölni a továbbításától.

Az őszi, immár rendszeressé vált kocsihiány oly kivételes súlyos helyzetet teremtett, hogy e helyzet megajvitására is kivételes intézkedések szükségesek. A kocsihiány minden évben válságos helyzetbe hozta a kereskedelmi és ipari érdekeltéket. Ez tovább tarthatatlan. Minden kísérletet meg kell tenni a helyzet javítására. Ezért feltétlenül szükséges a zárt tehervonatok rendszeresítése.

E rendszer gyakorlati megvalósítása a kamara véleménye szerint

úgy lenne eszközölhető, ha az egyes üzletvezetőségek vonalaikat berakási szakaszokra osztanák. Az egyes berakási vonalszakaszok állomásain ugyanazon határállomásra feladott termény és örlemény küldeményeket a vasut egy gyűjtővonattal egy napon összeszedné s az így összeszedett kocsikat a gyűjtővonat végpontjáról zárt vonatként indítaná az illető határállomásra.

A kamara tapasztalása és beszerzett információi alapján már most is megállapítható, hogy kerületünk érdekeltégek legközelebről érdeklő debreczeni üzletvezetőség területén legalább négy-öt olyan vonalszakasz van, amely vonalszakaszok állomásain zárt vonat alakítására elegendő és gyűjtővonattal egy nap alatt összeszedhető termény- és örlemény-küldemény kerül feladásra.

A zárt tehervonatok indításának idejét eleinte az egyes állomásokon eszközölt feladások szerint állapítaná meg az üzletvezetőségek kocsihiányosága, később, amikor a helyzet jobban kialakul, a vasut valóságos szállítási naptárt tehetne közzé. Ebből a kereskedelmi érdekeltégeknek az az előnye származna, hogy tudná küldeményei elszállításának idejét és a feladásokat úgy intézhetné, hogy ezzel a vasutat a zárt tehervonatok összeállításának munkájában támogassa.

A zárt tehervonatokkal első sorban a termény- és örlemény-szállítások lebonyolítását kell a vasutnak megkísérelnie, mert a kocsihiány által okozott nehézségeket legnagyobb mértékben a termény- és örlemény-szállítás éri meg legjobban és mert a határállomásokra feladott és így zárt tehervonatok alakítására alkalmas elegendő legnagyobb kontingensét a termény örlemény küldemények alkotják.

Ha a vasutnak sikerült a zárt tehervonatokkal a termény- és örlemény-szállítást gyorsabban lebonyolítani s ezáltal lehetővé válik a kocsik gyorsabb fordulása és gazdaságosabb kihasználása, ennek hasznát látja a többi cikke forgalma is. A mint az új szállítási rendszer a termény- és örlemény-szállításoknál beválik, kiterjeszhető egyéb tömeges, pl. fa-, szénküldeményekre is, amelyekből a határállomásig menő zárt vonat, vagy valamely távolabb fekvő belföldi állomásig menő közvetlen tehervonat alakításához elegendő elegendő kerül feladásra.

A zárt vonatok rendszeresítésének fontos előnye még, hogy ezen vonatok kezelési munkát csakis mozdonycserélés alkalmával igényelvén, ezáltal nagy munkateherrel mentesítik az állomások személyzetét, amely így gondosabban, jobban és gyorsabban láthatja el a többi zárt vonatokba nem sorozható elegendő kezelését.

Ezek alapján tisztelettel kérjük nagyméltóságodat, hogy a m. kir. államvasutak igazgatóságát a zárt és közvetlen tehervonatok rendszeresítése kérdésének tanulmányozására, a határállomásokra és azokon tulra feladott termény- és örlemény küldeményeknek pedig már az idei őszi szállítási idény tartama alatt zárt tehervonatokkal eszközölni a szállítást utasítani méltóztassék.

Amennyiben a zárt tehervonatokkal eszközölni a szállítást a vasutnak a feladás sorrendjében való szállítási kötelezettsége akadályozza, tisztelettel kérjük Nagyméltóságodat, hogy az őszi szállítási idény tartama alatt a termény- és örlemény-szállításban a feladási sorrendben történő

szállítás kötelezettségét jogerős intézkedéssel felfüggeszteni méltóztassék.

A kerületi kereskedelmi- és iparkamara nevében:

Szent-Királyi Tivadar s. k.,
elnök.

Szavay Gyula s. k.,
titkár.

Beiratkozás a debreczeni református bölcseleti akadémiára.

A debreczeni református bölcseleti akadémia Dékani Hivatala a következő hivatalos értesítést teszi közre:

A debreczeni református főiskolán az 1908. évben alakult meg a bölcseleti kar. Az eltelt négy év alatt élte át a kezdet minden nehézségeit, de úgy az új tanszékek, mint a hallgatók egyre szaporodó száma, valamint most végzett első hallgatói által felmutatott szép eredmények igazolták a kulturális életünkben oly nagy hivatás előtt álló intézet életképességét.

A bölcseleti akadémián, mint az elmúlt évben, a következő öt szakcsoportból tartanak a tanárképzés szabályainak megfelelő előadásokat:

1. magyar-latin; 2. magyar-német; 3. latin-német; 4. görög-latin nyelv is irodalom, valamint 5. latin philologia és történelem. Bármelyik szakcsoporthoz választható harmadik tárgy gyanánt a philosophia. A nyilvános előadásokon kívül a tanulók szemináriumi oktatásban is részesülnek. Minden szaktárgytól, eltekintve a főiskolai nagykönyvtártól, jól felszerelt, modern könyvtár, illetve gyűjtemény áll a hallgatók rendelkezésére. A vallás- és közoktatásügyi miniszter 115,148—1903. és 30,259—1910. sz. rendelete szerint, — addig is, míg a főiskola egyetemé alakul át, — a philosophiai kar hallgatói ugyanazon jogokat élvezik, s ugyanazon feltételek alatt bocsáttatnak középiskolai tanárvizsgálatra, mint a magyar egyetemek hallgatói. A beiratkozások szeptember hó 8-ig egyszerű jelentkezéssel, szeptember 16-ig az igazgató, kivételes igazolt esetekben október 12-ig a református püspöki hivatal engedélye alapján történhetnek. Azon hallgatók, akik a megelőző évben katonai szolgálatot teljesítettek, október 8-ig akadálytalanul fölvehetők. Évi tandíj 60 korona, református vallású hallgatók részére 30 korona. Beiratási díj 6 korona. A hallgatók egyhatod része megfelelő bizonyítvány, vagy előmenetel alapján, egynegyed tandíjkezdve mentést kap (félvélenként 7 kor. 50 fillér). Reszeshelhetnek továbbá benlakási és tápintézeti kedvezményekben, mely utóbbiakból a bölcselethallgatók rendelkezésére áll öt ingyenes, négy 60 koronás, négy

120 koronás, tíz 160 koronás, és több 240 koronás hely.

Ezekon kívül a főiskola alapítványai és ösztöndijaiban, a főiskolában képviselt intézetek sorrendje, a hallgatók arányszáma és előmenetele szerint a bölcsészethallgatók is részesülnek.

A kedvezményekért augusztus 20-ig rövid folyamodást kell beadni és pedig: egyet az akadémiai igazgatóhoz (a bentlakásért) és egyet az akadémiai tanácsához intézve (a tandíj elengedésért, a tápintézet és egyéb jótéteményekért). Az összes folyamodványok azonban érettségi bizonyítvány másolattal, keresztelő-levéllel, szegénységi bizonyítványgal stb. felszerelve, a bölcsészeti kar déánjához adandók be, kinél a felvételre is jelentkezni kell.

Az élelmiszerhamisítás ellen.

A vizsgáló állomások működése.

A földmivélségi minisztérium nagyszabású akciót indított az élelmiszerhamisítások ellen. Mindenekelőtt vegyvizsgáló állomásokat szervezett az egész országban, így Debreczenben is.

A legközelebbi napokban huszoneggyre emelkedik ezeknek a vizsgáló állomásoknak száma, melyek közül hetet szervezett 1911. évtől a földmivélségi minisztérium.

A napokban kapja meg a felhatalmazást a nagyváradi és soproni állomás, melylyel együtt a vizsgáló állomások száma huszoneggyre emelkedik. Ezek között van tizenhat vegyvizsgáló, két szeszkeserleti és három magvizsgáló állomás.

A tizenhat vegyvizsgáló állomás kétféle. A mindennemű élelmiszerhamisítások ellenőrzésével valamennyi foglalkozik s közülük nyolcnak csupán ez a feladata. Nyolc állomás — ezek között van a debreczeni is a Pallagon — ezenkívül vegykeserleti is. Ezek agrikulturn vizsgálatokat is teljesítenek. Tudományos szempontból vizsgálják például a lisztet, s más termékeket s hasznos megállapításokat tesznek a mezőgazdaság és a mezőgazdasági iparok számára.

A két szeszkeserleti állomás foglalkozik a mezőgazdaság és mezőgazdasági ipar keretébe vágó erjedési és egyéb kísérletekkel, módszerekkel állapít meg, melyekkel olcsóbb és jobb gyártási eredményeket lehet elérni.

A három magvizsgáló állomás is kétféle tevékenységet folytat. Foglalkozik botanikai vizsgálatokkal, azonkívül a hamisítások idevágó részének ellenőrzésével is. A hamisítás ugyanis a vetőmagot sem kíméli.

Ezeket az állomásokat még szaporítják, s ezek útján lesz majd az élelmiszerhamisítások ellenőrzése és a hamisítást gátló törvény végrehajtása lehetséges.

Fekete Geszt.

A geszti fekete gróf faluja.

Igen érdekes cikket közöl a «Pesti Napló» Radó István tollából, Tisza István falujáról, Gesztről, amelyet réggen Fekete-Gesztnek neveztek. Még érdemi Tisza István faluja, hogy mi is foglalkozunk vele, ezért a Radó cikkéből leközzöljük a következő érdekes részeket:

Gróf Tisza István, a képviselőház törvénytelenül megválasztott elnöke, elvégezte munkáját és hazautazott Gesztre, illetve Fekete-Gesztre. Mért a híres Gesztnak bizony ez a valódi neve Nem azért, mert az ország legreakciósabb, legfeketébb grófja az ur a faluban, hanem mert ezt a nevet adták neki valaha régen.

Igy mondja legalább a község* krónikája. A nagy pergamens fedelű, százéves könyvet a bíró őrzi nagy szeretettel. 1827-ben írta a község akkori jegyzője, tekintetes és nemzetes Nagy Sámuel uram.

A könyv címlapján ez a felírás:

Fekete
Geszt Helység Krónikája
Készítette Nagy Sámuel
Helység notáriussa
1827. 16. Martz.

(Jegyzet: A Helység Ládájában tartasson és a Fő Birák Házán kívül ne (adódjon.)

Ez a krónika mondja, hogy Geszt helység azért kapta a Fekete elnevezést, hogy megkülönböztessék a többi Geszt községtől, amelyek az országban vannak. Mintha az a régi-régi elnevezés már előjele lett volna annak, hogy milyen szomorú nevezetességhez fog jutni ez a község, mint a fekete gróf tuszkulánuma.

De illik a Fekete jelző erre a községre másképpen is.

A község lakosságának 95 százaléka a földmivélséssel foglalkozik, illetve a földből él meg. De nagyon szomorú viszonyok között. Alig van közöttük néhány kigazda, nagygazda, sőt még középgazda egy sincs, nagyobbreszük béres a Tisza István birtokán.

Geszt határa ugyanis 10 ezer katasztrális hold, amiből 8500 a Tisza-családé. Az 1835 lakosnak tehát 1500 hold földje van. Egy lakosra tehát még egy hold föld sem jut. Ezek legalább olcsón dolgoznak a gróf földjén, hiszen egyébből úgy sem tudnak megélni.

Aki ismeri a magyar parasztot és természetét, az tudhatja, hogy a magyar paraszt inkább kivándorol, de a saját falujából ki nem megy és más határon nem dolgozik. De Gesztről nem lehet kivándorolni. A milyen közgazgatási eszköz van, mind azzal igyekeznek a kivándorolni szándékozót eltéríteni tervüktől, és ott tartani őket Geszten.

Akik tehát nagynehezen egy kis pénzt sok nélkülözés árán megtakarítottak, kénytelenek Nagyszalontá nfeldet vásárolni. Nagyszalonta határa ugyanis naggyobbreszt kisbirtokosoké, akik szívesen adnak tul igen sokszor a birtokon.

A többiek pedig itt élnek Fekete-Gesztben, a fekete gróf birtokán, hogy

milyen fényesen élnek (meg, arról csak egy adatot füzünk még az eddigiekhez.

A geszti átlagos munkabér — a melyet tehát naggyobbreszt a gróf fizet — egy hivatalos kimutatás szerint férfiak számára 80—120 fillér, a nők részére 50—100 fillér. Ilyen napszámberen akarja kihasználni a nép egész erejét Magyarország diktátora, gróf Tisza István.

Mikor elhagyjuk a falut, a templom mögött megpillantjuk az udvarházat, a Tiszák kastélyát. Dacos, nyílt homloku mélyfekete ablaku épület, a Tisza István ereje, erőszakossága tükröződik vissza a képén. Mellette eltörpülnek az apró házak, elvész mellette az új templom, csak a nagy kastély emelkedik büszkén, göggyösen, megtörhetetlenül minden fölé...

FeketeGeszt fölött a fekete gróf sötét kastélya uralkodik.

A négyszázéves félhold.

Egy nemzeti jelvény jubileuma.

Hogy a félhold, mint a török államosság jelvénye hány éves, mindeddig megoldatlan kérdése volt a történelemnek. Régi lovagregékben, melyeknek eseménye a kereszteshabóruk idejében zajlott le, sőt olyanokban, melyeknek tárgya a spanyolországi mörök elleni küzdelem, gyakran olvashatni, hogy a kereszt lovagjai mikép harcolnak a félhold hordái ellen.

Ez azonban nagy költői szabadság, mert a török félhold, mint jelvény, ép ez évben 400 éves. I. Szelim szultán, a «kegyetlen» volt az, aki 1512-ben a félhold mását belevette a török címerbe. Előzőtt a törökök címerében olyan állat képe volt, mely a török nép akkori jellemvonásait elég hiven jelképezte, t. i. a fekete keselyű, e kegyetlen ragadozó madáré. Phineas Fletcher angol költő még 1633-ban a fekete keselyűt használja el a török uralom személyesítésére.

Mikor I. Szelim behozta a félholdat, mindenesetre visszanyult egy régebbi kor jelképére. Erem- és pénzeletek bizonyítják ugyanis, hogy Byzanz városának már 600 évvel a kereszténység keletkezése előtt a félhold volt a jelvénye. Mikor a törökök átvették az ó-byzanzai jelvényt, avval nyomban felékesítették zászlóikat, címereiket és minarettjeiket, ép úgy, mint a keresztények a keresztrel a maguk templomait, s egyuttal hadijelvényükké is tették.

A janicsárok voltak az első török harcosok, akik a félhold jelvénye alatt küzdöttek. A janicsárok hadijelvénye még ma is meg van, még pedig, mint America Scalatti egy érdekes eszmefuttatásban írja, egyéb régi hadieszközökkel egyetemben a konstantinápolyi Elbice-i-atiga-muzeumban. Ez a jelvény egy megaiányozott félhold hosszú nyelén; a nyelv két hegyét egy piros és egy fekete lófark ékesíti, magán a félholdon néhány apró ezüstcsengő függ.

A félhold külsőben, mielőtt a törökök használatba vették, egy ízben már keresztény jelvény is volt. Miután Anjou Károly Tagliacorraul le-

győzte Konradint, 1268-ban Messinában megalapította a «Félhold lovagrendje»-t, melynek ez volt a motója: Donec totum impleat orbem. 1448-ban Anjou Renatus ujra szervezte a rendet. Az Anjou-ház letűnével a Félhold lovagrendje is elenyészett, mert a nápolyi királyok, miután a félhold időközben muzulmán jelvénynyé lett, nem akarták tűrni, hogy e jelvényt keresztények is viseljék.

Fényes mérlegek szomorú állapotok.

A fényes bankpaloták ablakai mint egy két hét óta nem sötétednek el az est beálltával. Előkelő társaskörök módjára a hajnali szürkületig bevilágítanak az éjszakába. Lázás munka folyik a bankokban, mely szinte megszokás nélkül tart, mert sürgős, — hogy az első félév üzleti eredménye mielőbb ismeretes legyen.

A tisztviselőknek ugyan nem volna sürgős a dolog, mert az ő szempontjukból sokkal kívánatosabb volna, ha e néhány napra szorított munkát az éjszakai robot helyett normális munkaidő alatt végezhetnék. De annál sürgösebb a részvényeseknek és igazgatóknak, akik ez eredmény alapján nemcsak pontos adatot nyernek jövedelmük újabb jelentős növekedéséről, hanem a tisztviselő robotja megkíméli őket attól is, hogy a bizonytalanság kedvezőtlenül befolyásolja részvényeik árfolyam-alakulását, ami nekik kétségtelenül megéri a tisztviselői kar fáradozását.

Az ezidei mérleg-eredményekhez mindenki nagy reményeket füz. A «mindenké»-be a tisztviselői kart is megkísérellem belefoglalni. Eddig ugyan a tisztviselő reménye is csak annyiban volt összefüggésben az üzleti nyereséggel, hogy kedvezőtlen alakulás esetén nem kaptak semmit — mert tevékenységük nem járt eredménytel; nagy nyereség esetén pedig nem számíthattak naggyobb részesedésre — mert az elért eredmény nincs összefüggésben munkálkodásukkal.

Nincs az az üzlet, mely a legzseniálisabb vállalkozói szellem vezetésével mellett is eredményesen működhet, ha nem támogatja megbízható, részleteiben is precíz adminisztráció. Fokozottan áll ez a banküzletre. Hiába tudnák a bankigazgatók képeségeik és összeköttetések révén a legrentabilisebb üzleteket is megszerezni, hiába kínálkoznának a legjövődelmesebb vállalkozások is, ha ezek végrehajtásában és lebonyolításában nem áll rendelkezésükre hozzáértéssel, lelkiismeretességgel és ügybuzgalommal működő tisztviselői kar: a legkitünőbb üzleti eszme is meddővé válik, a legbiztosabbnak ígérkező vállalkozás is fiaskövvel végződhetik.

Felületés megálapítás tehát, hogy a fényes üzleti eredményekben a tisztviselői karnak nincs elsőrendű érdeme, erkölcstelen volna tehát az a felofgás, hogy a munkaeredményére nincs jogosultsága. Erkölcsteleniséget pedig a gazdasági törvények sem tűrnek és ha a hivatott tényczők nem tudják idejekorán átérzeni, hogy mennyire helytelen, ha amugy sem megvetendő jövedelmeiket a tisztviselői kar jogos igényei árán

akarják okozni, az elhanyagolt szervben okvetlenül bekövetkező sárgulás — mely könnyen kihát majd az egész szervezetre — fogja megértetni velük: hogy a banktisztviselők helyzetének javítása az igazgatóságoknak, a bankigazgatóknak is eminens érdeke.

HIREK.

Az álmatlan ember.

Csendesen, boldogan ül a társaság a pompás parki teraszon.

— Nagyszerű így ülni — mondja egy szép asszony — igazán ilyenkor az ember azt sem tudja, hogy mit kívánhatna még az élettől.

— Igen — feleli valaki — ilyenkor az embert nem bántják az élet kellemetlenségei — legfeljebb a szunyogok.

— Azt hiszem, hogy az asszonyok itt még arról is megfélekednek, hogy egy félórával ezelőtt új kalapot követtek a férjüktől.

Mindenki jól érzi magát s ebben az általános megnyugvásban felvetem azt a kérdést, hogy a társaság mindegyik tagja mit kívánna ebben a szép és csendességgel teli pillanatban. Komolyan kezdek és komoly feleletekre várok. A feleletés lassan elkezdődik.

A feleletekből élesen kiviláglik, hogy ebben a pillanatban semmi komoly és értékes kívánni valójuk nincs.

Meltemben egy fiatal ember ül. Sápadt arcu, beesett szemű ember, vékony ujjú csontos keze van. Beteg ember, összetört és roncsos lett ember. Talán a nagyvárosi élet tette tönkre, talán örökségképpen kapta a pusztulást. Hisz ez olyan mindegy.

— Hát te, öregem, mit kívánnál? kérdelem tőle.

— Őszintén felelek? Ne nevesselek ki és ne is vegyék sértésnek. En hetek óta nem tudok már aludni. Nagyon szeretnék egy órát nyugodtan és csendesen aludni. Ez a legfőbb és a legnagyobb vágyam.

A többiek mosolyognak és tréfának veszik. Ebben a boldog éjszakai hangulatban az embereknek nincs érzékük a mások boldogtalansága iránt. En azonban úgy érzem, hogy sápadt szomszédom a legszomorubb dologról beszélt, s egyben a legkomolyabbról is. Ez a legkomolyabb és legértékesebb kívánság, amelyet itt elmondtak. Aludni! Aludni csendes nyugalomban, olyan valakinek, akinek szemét hetek óta kerüli az álom, a nyugalom és a pihenés.

Van-e közöttünk valaki, aki ezt a nagy boldogságot megadhatná neki? ... Senki!

— A szegényügyi bizottság ülése. Pénteken délután négy órakor a város szegényügyi bizottsága a városház 22. számú szobájában ülést tart. Az ülés tárgya segélyezési és egyéb folyó ügyek lesznek.

— **Eltűnt leány.** Zagoni Zsófi hajdunánási születésű 15 éves varróleány eltűnt Csapókertről, Kinizsi-u. 36. szám alatti lakásáról és valahol a városban rejtőzködik. Édes anyja, aki Alsójózsán lakik, kéri a rendőrséget, hogy kutassa fel hollétét. A kis eset mögött vagy büntény, vagy szerelmem rejtőzik.

— **Színészből főtisztviselő.** Kelemen Pál, színházunk két éven keresztül volt tehetséges fiatal tagja — mint értesülünk — ott hagyta a színészetet, hogy azt a sokkal reálisabb tisztviselői pályával cserélje fel. Az Unió letöltendő társaság igazgatósága nevezte ki Kelemen helybeli intézetének főtisztviselőjévé.

— **Katonai céllövészet.** Julius hó 29-én és 30-án a debreczeni 3. honvéd gyalogezred reggel 7 órától d. u. 1 óráig a Hajduhadház községtől keletre fekvő nagy legelőn éles főtöltéssel céllövészetet tart. Miután a céllövészet tartama alatt a veszélyeztetett területre való belépés életveszélyes, felhívják a nagyközönséget, hogy attól szigorúan tartózkodjék. A veszélyeztetett terület határai északon: Téglás községtől keletre fekvő Degenfeld-tanya, Világos-csárda, Gencsi-tanya, Kerekhegy vonala; keleten: Kisgeszteréd-pusztá, Szöllőhegy, Kotecz-tanya, Hadházi-tanya, Sándor tanya vonala; délen: Kucsik-hegy, Arany-tanya, Kiss-tanya és a Veszprémi-tanya vonala.

— **Eltűnt öreg ember.** Strak György 71 éves földmives ember fiának Czuczán levő lakásáról eltűnt és állítólag Debreczenbe jött. Az eltűnt ember fia a debreczeni rendőrséghez fordult és kérte, hogy az őreget nyomozzák ki és szállítsák haza.

— **A fatolvaj.** Moldován Gábor Timár-utca 20. szám alatt lakó fodrász rájött, hogy bezárt faskamrájából K. A.-né állandóan lopkodja a felaprózott fáját. A károsult a rendőrségen panaszt tett.

— **A legöregebb 48-as honvéd halála.** Stern Aron marosilyei lakos tegnap száztiz éves korában elhunyt. Negyvennyolcas honvéd volt és számos ütközetben vett részt. Haláláig a legjobb egészségnek örvendett és szellemi frissége is megmaradt.

— **Kellemetlen kijózanodás.** Szakál Gábor Csapó-kertről lakos tegnap hajnalban egyik vendéglőben mulatott és vig hanglatban ment hazafelé, miközben valaki kabátja zsebéből kilopta pénztárcáját, melyben 21 korona készpénz volt.

— **Revolveres szerelem.** Tardi Róza, a megboldogult Hajnal-Mulatóban alkalmazott kávéslány panaszt tett a rendőrségen N. S. asztalossegéd ellen, aki korábban vele közösházartásban élt, utóbb azonban szétváltak és a nő tovább nem akar együtt élni a fiatalemberrel, aki emiatt revolverrel támadt Tardi Rózára és levélvel fenyegeti, ha vissza nem megy hozzá.

— **Boróvaltozójú cigány.** Régi dolog, hogy a cigány népség még a lopásban is furfangosabb, mint más közönséges ember. Bizonyítja ezt Kiszle György borbély esete is. — A Késes-utca 61. szám alatt levő borbélyüzletbe beállított B. Gy. cigányzenész fiú és az ott talált borbélytanoncot egy ötkoromással átküldte a szomszédban levő boltba, hogy váltsa fel a pénzt. Ez alatt a cigányfiú a borbélyüzletben levő két darab értékes borolvát ellopta. A kárvallott Kiszle György borbély panaszt tett a rendőrségen a tolvaj cigány ellen.

— **Jóirásu leány kladóhivatalunkba felvétetik.** Könyvelésben jártas előnyben részesül.

— **A tanfelügyelő tovább nem hi-telez.** Vértessy Gyula temesmegyei tanfelügyelő, az ismert író évekig a sajátjából utazta be tankerületét, — hogy az iskolákat kötelességszerűen látogassa, ellenőrizze. Mikor az uti-költség-jegyzéket a közigazgatási bizottság útján a közoktatásügyi miniszternek bemutatta és kérte az államnak adott előleg kiutalását, Zichy János a kérés teljesítését megtagadta. Most aztán Vértessy Gyula tanfelügyelő azt jelentette a közigazgatási bizottságnak, hogy husz iskolát nem látogatóit meg a folyó tanévben, még pedig azért, mert amugy is sokat áldozott a magából, a miniszter pedig erre a célra nem ad pénzt.

Werner tanár kísérlete.

A rák gyógyításáról.

Werner egyetemi tanár Heidelbergben előadást tartott a rák ellen főtálat új szeréről. A tapasztalat megmutatta, hogy a Röntgen-sugarak, a rádium és tórium kisugárzó anyagának a rákszövetekre való emanációját amnyiban kedvezően befolyásolják, hogy a daganatot széthullatják és felszívatták.

Magától értetődik, hogy a daganatokhoz a sugaraknak könnyen hozzá kell férniök. A sugárhatás által való főtálatásnál szabadabbá válik a kolin nevű anyag. Ugy látszik, hogy ez a kolin, amelynek keletkezése részjelensége a sugarak által állati sejtekre tett hatásnak, főoka azoknak az elváltozásoknak, amelyek a daganatsejteket mutatkoznak. Werner tanár kolin-oidatot fektetett be rák bajsosá latokba, hogy így a daganatok visszafejlődését megállapítsa s mellett embereken is tett kísérleteket.

Gyógyeredményről természetesen még nem lehet szó, de az eddigi siker főtálatosít arra a reményre, hogy ezenu j ősvényen tovább fognak haladni.

Az új kezelésnél legfontosabb a szer minősége. A kolin kémiai vegyület, amely könnyen szétbomlik és rendkívül mérges anyagokat fejleszt.

Lőfegyverek

kötelező vizsgálata.

A kereskedelemügyi miniszter 1911 július 1-től kezdődőleg megszüntette a liegei (belga) próbaállomás részéről kész fegyverekre alkalmazott próbábélyegeknél Magyarországon való érvényességét.

Most tehát csak a németországi és a liegei próbaállomások részéről nyers és félkész csövekre alkalmazott próbábélyegeknél, valamint a 4 ausztriai próbaállomás valamennyi próbábélyegeinek van Magyarországon a mi próbaállomásunk bélyegével hasonló hatályuk.

Ezek szerint az Ausztriából behozott kézi lőfegyverek kivételével minden olyan kész kézi lőfegyvert, amely külföldről importáltak, az 1895 évi XXXIV. t.c.z. rendelkezései értelmében eladás, vagy raktárba helyezés előtt be kell nyújtani a budapesti magyar királyi fegyvervizsgáló

állomáshoz belvés és annak eredményéhez képest esetleges lebelyezés végett.

A m. kir. vámhivatalok ez év eleje óta külföldről érkező minden fegyverküldemény érkezéséről részletes kimutatással azonnal értesítik a budapesti próbaállomást.

Ajánlatos, hogy az érdekeltek a most körülírt törvényes kötelezettségüknek minden esetben haladéktalanul tegyenek eleget, mert a próbaállomás mindazok ellen, akiknek címére a vámhivatal értesítése szerint külföldről kézi lőfegyver-küldemény érkezett s e fegyvereket a vámhivatal értesítésének beérkezésétől számított nyolc napon belől próbára nem nyújtják, a próbaállomás haladéktalanul megindítja a kihágási eljárást.

Ez a figyelmeztetés különösen a fegyverkereskedőkre vonatkozik, de a fegyvert vásárló közönségnek is érdeke, hogy későbbi kellemetlenségek elkerülése végett ilyen fegyvert vásároljon.

A tanítók fizetésrendezése

A Budapesten legutóbb lezajlott tanítógyűlés eseményei, a jogos elkeseredésnek az a mértéke, melyen ezen nagygyűlés keretein belül feszült és a bizalmatlanságnak spontán megnyilatkozásai, melyekből gróf Zichy János kultuszminiszter, ha akart, hát kellő képet alkothatott magának az ország tanítószolgálatának hangulatáról, megdöbbentették a minisztert. És ez a megdöbbentés egyszersre lehetővé tette a lehetetlent: rendeletét bocsátott ki a közoktatásügyi miniszter, melyben intézkedik a községi és felekezeti tanítók és tanító-nők fizetésének kiegészítéséről. A miniszteri rendeletben tett intézkedések vezetelve az, hogy a községi és felekezeti tanerők az állami kiegészítéssel lehetőleg ugyanannyi fizetést kapjanak, mint amennyit az állami polgári és felső népiskolai tanerők kapnak. Ezen rendelet alá foglaltatnak a társulat illetve magánosok által létesített polgári iskolák is, melyek a vonatkozó miniszteri rendeleteknek megfelelnek.

A rendelet szerint: a szabályszerű képesítéssel bíró és rendszeresített állásban levő tanítóknak (tanító-nőknek) az iskolafentartótól nyert fizetése, ha négy évnél rövidebb ideje szolgálnak 1400 K-ra, ha szolgálati idejüknek 4-ik évét betöltötték, — 1600 K-ra, ha 8-ik évét betöltötték 2000 K-ra és végül ha a 20-ik évét betöltötték, évi 2200 K-ra egészítetik ki.

Az ugyancsak szabályszerű képesítéssel bíró és rendszeresített állásban levő rendes tanítók (tanító-nők) fizetése, ha négy évnél rövidebb ideje szolgálnak, az állammal alkalmazott tisztviselők, illetve tanerők számára a X. fizetési osztályban rendszeresített legkisebb illetmény összegére, vagyis évi 2000 K-ra egészítetik ki.

Az 1893. évi IV., az 1904. évi I., valamint az 190. 6évi törvény-cikkkel a X., XI. és VIII. fizetési osztályokban rendszeresített további magasabb illetmények összegéig a fizetés a rendes tanító (tanító-nő) szolgálat mérvéhez képest az ugyanannyi ideig szolgáló állami polgári iskolai rendes tanítók illetményének (fizetésének és személyi pótlékának) megfelelően fog kiegészítettü.

A halott parazita.

(Zug a közvélemény. - Balassa nem tud válaszolni. - Elmerülve a posványban. - Kivégeztük a parazitát.)

Balassa (Blaustein) Sándor, ez a rosszlelkű, fekete gondolkodású alak immár halott Debreczen társadalmán. Az Uj Debreczen erélyes bonckésének sikerült kioperálni ezt a fekélyt társadalmunk testéből. Van-e csak egyetlen ember is Debreczen városában, aki azonosítja magát ezzel a parazitával? Van-e Balassának csak egyetlen pártfogója is ebben a városban: nem is szólva arról, hogy a tisztességes sajtó távol áll az ő fizelmeitől. De hát ugyan ki fogná pártját a bűnnek, az erkölcstelenségnek? Ugy-e bár, senki! Mert az Uj Debreczen nem kertelt, nem handabandázott, hanem — bizonyított. Bebizonyította, hogy Révi Nándornak igaza van. Balassa Sándor egy nagy gazember. És a közvélemény felháborodva zug ezen ember tetteinek a hallatára.

Miért türték meg eddig? Hogy létezhetett ilyen ember eddig Debreczenben a tisztességes újságírás lépébe burkoltan? Felzudult ennek a városnak minden jóérzésű embere. A vádjaink sulya alatt az elveszett panamista először handabandázni, kertetelni próbált, másról akart volna beszélni, — míg végre megtört bűne tudatában.

Mi ellenünk merészellen csak egyetlen egy kompromittáló adatot is hazudni! Nem is próbálhat, mert ilyenek nincsenek. Csak orvtámadóként lötte ki nagy titokban mérgezett nyilat. Rólunk azonban sértetlenül pattantak le nyilai.

Mikor már elhallgattattuk, azt mondja, hogy sajtópert indít ellenünk. Homéroszi kacajra fakadhat ezen a kijelentés minden debreczeni ember. Sajtópert Balassa! Hiszen mi bizonyítékokkal érvelünk, — nem gorombaságokkal. A bizonyítékok pedig lesújtották Balassát oda, ahová való: a közmegevetés undok posványába.

Egy furcsa interjú.

Ez a közveszélyes alak minden eszközt megpróbál arra nézve, hogy ellenünk adatokat gyűjtsön. Tegnap felszemtelenedett Szigethy Gyula biztosítási vezértitkárhoz, lapunk előbbi felelős szerkesztőjéhez és azon ürügy alatt, hogy őt telefonon hívták, ravasz módon nyilatkozatot akart kicsikarni az Uj Debreczen és Voith György ellen. Itt azonban alaposan megkapta a magát a panamista-firkász. Szigethy elmondta az Uj Debreczenhez való viszonyát és a furcsa interjú Szigethynek azon kijelentésével végződött, hogy jó lesz ha az ő nevét nem keveri bele a csürö-csavaró, hazudozó játékba, mert könnyen megösmérkedhetik az öklével. Ez a furcsa kis interjú tehát balul ütött ki Balassa Sándorra nézve, mert adatok helyett majdnem valami mást kapott. Csodálkozunk azon, hogy Szigethy Gyula ur beeresztette a szobájában és egyáltalán az őba állt vele. Le kellett volna döbni a lépcsőn ezt a közveszélyes alakot, hogy a lába se érje a földet.

Mikor Balassa ur gratulál.

Balassa ur hírlapírói önzetlenségének egyik fényes példája. Ime, itt az írás, olvassátok. Kovács Nándor gyógyszerésznek patikaengedélyre volt szüksége, Balassa Sándornak pedig pénzre. Így találkozott ez a két ember, két közös célban. Balassa ur megígérte, hogy ő majd «megdolgozza» a sajtót. Jelentek is meg közlemények, amelyek azt célozták, hogy Kovács Nándornak meg kell adni a patikajogot. Ergo: meg is kapta.

Balassa Sándor vitte meg az örömhírt Kovács Nándor gyógyszerésznek:

— Gratulálok, kedves gyógyszerész ur. Megvan a patikajog.

És jbb kezét paroolára nyujtva, olyanféle mozdulattal tett, mint mikor az emer kér valamit az előtte álló másik embertől. Kovács Nándor megértette a «gyöngéd» célzást és harminc koronát nyomott a gratuláló «szerkesztő ur» markába. — Balassa ur hálásan mosolygott, szalutált és elégedetten távozott.

Ezt az esetet Kovács Nándor gyógyszerész a Roskovitz-féle sajtótérnyaláson eskü alatt vallotta. Nem lehet tehát letagadni.

Egy kis erkölcsi megrovás.

Balassa Sándort nem mi vádoljuk, hanem a tények, melyek már többszörösen beigazolást nyertek. Mi csak regisztráljuk ezeket. Nem térhetünk ki a kézenfekvő adatok felsorakoztatása elől, noha ezzel még korántsem meritjük ki ennek a fondorlatos, fekete lelkű embernek egész bűnlajstromát. Hány olyan lappangó eset van, melyet ezidő szerint még nem lehet megírni, mert esetleg nem lehetne bizonyítani a bíróság előtt. Mert a panamista-firkász és a megvesztegető rendszerint a legnagyobb titokzatosággal üzik piszkos szövetkezéseket és igyekeznek minden bűnjelet eltüntetni. De az idők folyamán, nem ritkán egy-egy ártatlannak látszó véletlenség folytán mégis csak napfényre kerül a legsötétebben elrejtett gazság is.

De így is elég sok bizonyítható piszkos dologról van adat Balassa Sándor panamista-firkász ellen, akiről a többek között a debreczeni királyi törvényszék is adott ki egy jellemző erkölcsi bizonyítványt. Ez évi május havában ugyanis Than József és Roskovitz Arthur ellen indított sajtótérnyaláson a bíróság által hozott ítélet indokolásában a többek között a következőkben sűrű Balassa Sándorra a hírlapírói tisztességtelenség Kain-bélyegét, melyet nem mos le többé róla még a jég-eső sem:

«Habár a bizonyítási eljárás során — mondja az indokolás — merültek fel olyan adatok, melyek a hírlapíró önzetlenségével össze nem egyeztetők, mint gratulációért pénzt kérni, zárt borítékokat emlegetni, támogatásért pénzjutalmat, váltót elfogadni, a bíróság nem talál elegendő bizonyítékot, hogy főmagánvádló ellen kifejezetten a zsarolás tényét megállapíthassa. A büntetés kiszabásánál a bíróság különösebben enyhítő körülményül vette azt, hogy a vádlottak olyan adatok birtokában voltak, amelyek alkalmasak arra, hogy a főmagánvádló újságírói működése nem tűnhetett fel előttük az önzetlenség és korrektség színében.»

A törvényszék ebben a kis írásban éppen eleget mond és nem kell hozzá magyarázat. Bizonyos, — hogy aki a hírlapírói önzetlenség, becsületesség és korrektség szobrát megakarja majd mintázni, az nem Balassa Sándort fogja modell gyanánt oda állítani.

Akinek vaj van a fején, az ne menjen a napra. Aki maga is a piszkokban fetreg, az ne akarjon másokat erkölcsökre és tisztességre tanítani. Balassa Sándor most egyszer az Uj Debreczen-ben emberére akadt. Bennünk törököt fogott, mely nem eresztli. Nem bizony. Nem eresztjük el addig, míg alaposan meg nem tépazzuk ennek a tetőtől-talpig fekete embernek az álbecsületét

A jellemtelen gazember a fővárosban megjelenő «Az Ujság»-nak azt írta rólunk a többek között, hogy az «Uj Debreczen» revolver-lap. Az «Az Ujság» azonban nem ugrott be ennek a gyalázatos háttámadásnak és a régalmazó «tudósítás»-nak nem adott helyet. Itthon azonban már nem merte rólunk ezt állítani Balassa. Hát ha csak egyetlen egy esetet tud is felhozni az Uj Debreczen ellen, melylyel bizonyítható, hogy az revolver-lap: álljon elő vele, de tüstént. Felszólítjuk itt most Balassa Sándort. Mikor és hogyan, kikkel szemben és mikkel revolverezett az Uj Debreczen? Tessék nyilvánosságra hozni. Ha ezt három nap leforgása alatt meg nem teszi Balassa Sándor, bepereljük őt régalmazásért. Így szoktunk mi a tolibetyárokkal elbánni.

A ma.

— A bátorságról. —

Szeretem depiniálni a bátorságot, úgy, hogy ennek a fogalomnak egyik vállfáját, a «vakmerőséget» is a legszorosabban, a legelválaszthatatlannal fűzöm mindahhoz, amit — már úgy általánosságban és (ez fontos!) minden nagyobb, vagy kisebb műancirozás nélkül az emberek alkotnak, képzelnek el magukban akkor, ha valamikor az agyukban megvillan ez a szó: bátorság!

Kétségtelen, hogy az embereknek kilencven százaléka élesen elkülöníti, sőt mi több külön-külön fogalomnak tekinti a «bátorságot» és a «vakmerőséget», ami — nem is vitatható, hogy némely beállításban nem egészen külön fogalom, csak-hogy viszont éppen azt nem kell figyelmen kívül hagyni, hogy ez esetben a «beállítás» a hibás.

Bátor ember mindenesetre csak az lehet, akinek rendkívül kis érzéke van a veszélyes eshetőségek reá nézve kellemetlen kimenetelét iránt. Ha nagybára ki van fejlődve ez az érzék, akkor a közfelfogás szerint az ilyen ember csak «vakmerő» lehet.

És itt jutunk aztán egy igen finom

disztiukcióhoz, amelyet példákkal szeretnék megvilágítani.

1. Valaki. — bármi okból kifolyólag — bottal támad reám, ha már azelőtt is ismert s így tehát teljesen meg van győződve arról, hogy a botot úgy honorálem, hogy hatsó nadrágzsebembe nyulva, előrántom finom kis revolveremet s kezemnek egy fáradt gesztusával őt a morguba juttatom (s három hónapra reá fölmentetem magam az esküdszékkel) erről a valakiről ugye bár az emberek nem mint a bátorság, hanem mint az örök számárság és meggondolatlanság mmita-képéről fognak megemlékezni.

2. Valaki bottal támad reám, ha — bármilyen körülmények között is meggyőződött arról, hogy nála vagy nagyon sokkal erősebb, vagy nagyon sokkal gyengébb vagyok, viszont ismeri a vérmérsékletemet s nagyon jól tudja, hogy semmi szín alatt sem nyulok a revolveremhez, erről az emberről sem lehet kiállítani a bátorság oklevelét, mert ha nálam sokkal erősebbnek tudja magát, akkor a teljes biztonság, ha gyengébbnek, akkor a teljes bizonytalanság fegyverével megy a harcra s így nem lehet helye az esélyek nélküli abszolút bátorságnak.

A bátorságról tehát a két esetben nem lehet szó, de viszont ugyanazt a tételt egy harmadik variációban nagyon is el lehet fogadni. És pedig így. Valaki bottal támad reám az esetben, ha nem tudja bizonyosan, hogyan válaszolok majd erre a támadásra, ha tehát kiteszi magát bizonyos esélyeknek, amelyek reá nézve vagy nagyon, vagy csak kevésbé is, de a valószínűség szerint kedvezőtlenebb lehetnek, ez az ember, a bátorságról mindenesetre elég eklatáns tanubizonyosságot tett. Természetesen minél kevésbé ismeri ez a valaki ilyenkor a helyzetet, minél kevesebb ugynevezett sánszai vannak a győzelemre, annál fokozottabb mértékben lép fel — mintegy pótlólag — a bátorság.

Szendékosan hoztam fel ennyire kézenfekvő példákat a testi bátorságnak legalább conturjaiban való megvilágítására, ezeket láttam leghétköznapiaknak ugyan, de éppen ennél fogva talán a legjobbaknak, vagy legalább is a legszemléltetőbbeknek.

A testi bátorság többi fajtáját viszont el is mellőzhetem, mert nem mondom újat akkor sem, ha a bizonyos veszélyes és előre nem látható helyzetekben adott «lélekjelenlétnek» nevezett bátorsággal hozakodom elő.

A lelki bátorságnak már sokkal, sokkal nagyobb szerepe van a mai ember életében. Bátornak lenni a szerelemben, művészetekben, politikában, különböző életpályán, karrieren megalapozásában és fokként való előrevitelében nemcsak kívánatos, de elengedhetetlen feltétele is az egyéni boldogulásnak.

Lehet, hogy szertelennek fog tetszeni az, amit most mondani fogok, de óhajtanódnak és kívánatosnak találnám, — tovább megyek, — kötelességévé szeretném tenni nagyon-nagyon sokaknak, hogy szereznek meg — mert lehet — azt a bizonyos szükségszerű tréninget a bátorsághoz, amelylyel aztán biztosíthatják, vagy legalább is, amivel erős és alapos reményük lehet bármilyen esetben is fixpontot nyerni, előre haladni, vagy győzni akár a haza, akár az imádott nő, akár a művészetek, vagy bármily életpályákon, vagy életpályák miatt folytatott küzdelemben.

(b. j.)

Paklizások.

Debreczenben most aktuális a «kártyajáték». emrég lepleztek le egy társaságot.

Elmondom tehát a hamis játékosokkal való eseteimet, okulhat rajtuk mindenki, akit hatalmába kerített ez a szenvedély. A

gombozásra kezdtem

én is, mint közéletünk annyi jelese. Ami fületlen gömb előkerült barátaim szüleinek ruhatarából, azt én nyertem el kifogástalan gyöngyházgombok ellenében. Meg kell állapítanom, hogy barátaim a gombokat anyai ágról szerezték be, míg én az atyai nadrágokat és disz mellényeket részesítettem előnyben. Egyszer, pláne, hat karneol-gombbal jelentem meg a csataterén, azon év Szent István napján engem vertek el otthon, mert k. atyjám nem huzhatta föl a diszmagyarját.

Ebben az időben úgy pakliztak velem, hogy egy karneol-gombbal szemben husz másfajta helyeztek a csataterére. Mikor aztán valamennyi gomb a földön feküdt, partnerem elkiáltotta magát:

— Jön a háziur!

A háziur ellensége volt mindenemű játéknak, a máriást kivéve s igen érzékenyen vette, hogy apró gödröcskéket ásunk az udvarába.

A vészkiáltás elhangzásakor aztán ész nélkül menekültem, pedig számtalanszor kisült, hogy nem is jön a háziur. Az egész remlítés csak arra való volt, hogy ifjú partnerem elcsorja a kincseimet.

Később áttértem

az alsóóra,

de mindig olyan társakkal hozott össze a véletlen, akik négy kilenccet mondtak be, amikor nálam is két kilences volt. Sokáig tűnődtem, hogy egyfajta lapból lehet-e hat darab a pakliban? Es mikor némi meggyőződéssel játszótársam arcába vágtam a harminckét lapot, a kiváló zsentlemannak ez föltűnt.

— Te talán gyanusítás? Ha nem tévedek, ilyesmit gondolsz! Hát majd meg fogsz győződni róla, hogy olyan tisztességes emberrel, amilyen én vagyok, még sosem játszottál.

Az idő csakugyan meghozta számára az elégtételt. Került ugyanis későbbi partnereim között olyan, aki kvart-kasszát zokogott, amikor nálam volt a béla. Micsoda becsületes alak volt ehhez képest a régi!

Megpróbálkoztam aztán, hátha

a ferbl

terén nagyobb lesz a szerencsém! Tizenkilencel úgy elriasztották a harmincegyemet, hogy már a tőnk szélén állottam.

Azt kérdezhetné valaki, még pedig teljesen jogtalanul, hogy akkor miért játszottam mégis? Hát a szenvedély kergetett, kérem alásan, tisztára a szenvedély. Mivel pedig ennek lángját képtelen voltam eloltani, kerestem olyan játékokat, ahol igazán a véletlen a döntő, nem pedig az emberi ravasság. Így jöttem rá

a légyjátékra.

A formája az volt, hogy leültünk ketten a kávéház ablakába, mind-egyikünk elhelyezett az asztalon egy-egy koronát, aztán kinyújtva az ujjunkat, vártuk, hogy melyikre röpköl előbb légy?

Volt napom, hogy száz koronát is elvesztettem így. Jött a légy, boldog

zűmmögéssel guszálta már messziről lányos, fehér kezemet, aztán — mintha megbolondult volna — hirtelen lecsapott a partneremre.

Keserű emlékek ezek; rájöttem, hogy ez a játék is lehet tisztességtelen, ha gazember játsza. Partnerem ugyanis bekente az ujját mézzel.

Hetekig törtem a fejem rajta, hogy mit csináljak? Abba hagyjam a játékot? Nem lehet. Azóta tehát én is csalogok. Egész jól meg lehet belőle élni.

Közgazdaság.

A Gazdák Bankja új vezérigazgatója. A «Debreczeni Gazdák Bankja Részvénytársaság» vezetésénél változás történt, amennyiben az intézet igazgatósága tegnap tartott ülésén a Kertész Lajos volt vezérigazgató el-távozása folytán a megüresedett vezérigazgatói állás egyhangu határozattal Suhajda Béla birtokos, törvényhatósági bizottsági taggal töl-tett be, aki az intézet vezetését azonnal át is vette.

Szövetkezeti kongresszus Budapesten. Október hónap 24-én Budapesten országos szövetkezeti kongresszust tartanak. A kongresszus előkészítő bizottsága szorgosan dolgozik a tárgyalási anyag összeállításán s ennek keretében egy tejszövetkezeti központ szervezésével is foglalkozik. Az eszme iránt nemcsak a tejtermelők, hanem a városi körök is igen érdeklődnek a Magyarországi Szövetkezetek Szövetségénél, amely a kongresszust összehívta. A kongresszus elsősorban a falusi gazdák érdekeit kívánja szolgálni a tejértékesítés fejlesztésével és az állattenyésztés föllendítésével, másodsorban pedig a városi lakosság régi és hőönáját valósítja meg, amennyiben a városokat tejjel és pedig megbízható tejjel látná el. A kongresszust rendező bizottság most dolgozza ki javaslatát, miként lehet ezt a nagy kérdést helyesen és üdvösen megvalósítani. Közben még vigan impo-rtálják a tej- és vajtermékeket a külföldről, sőt még tengerentúlról is — egy ilyen akcióra, de igazán komoly gyakorlati értékű akcióra nagy szükség volna már ezért is.

Országos bor- és gyümölcskiállítás rendez szeptember folyamán Szegeden az ottani gazdasági egyesület. A kiállítás részletes programját most állapítják meg. Addig is azonban fölvilágosítást ad az egyesület titkári hivatala.

Megafakult a szeszkartell. A Győri szeszgyár- és finomító r.-t. vezetése alatt szeszkartell van alakulóban. — Mint értesülünk, a tárgyalások eredményre vezettek és a Magyar szesz ipar r.-t.-ba tömörült eperjesi, lipót-szentmiklósi, löcsei és nyirbátori szeszgyárakon kívül a következők csatlakoztak az egyezményhez: Első alföldi cognac- és szeszgyár r.-t., Kecskemét, Győri szeszgyár és finomító r.-t., Jellinek, Stern és Pollák szeszgyárosok, Malacka, Krausz-féle szeszgyár, Budapest, Kremsier Károly Barcs, Rákosi Lajos, Rozsnyó. Tényleg a kartell csak a jövő hó második felében lép életbe, de a kartell tagjai már a mai naptól kezdve beartják az egyezmény föltételeit és a határidőre szóló eladásokat már is beszüntették. A kartell Budapestben eladási irodát nyit.

A Magyar Építőiparosok Orsz. Szövetsége idel vendörgyűlését szeptember hónap második felében Győrött tartja meg. A vendörgyűlés pontos idejét később állapítják meg.

Nemzetközi baromfikiállítás Szentpétervárott. Az oroszok folyó év novemberében nemzetközi baromfikiállítás rendeznek Szentpétervárott Nikolajevits nagyhercegnek, a cár nagybátyjának védnöksége alatt. Az érdeklődők forduljanak a «Baromfitegyesztők Országos Egyesületének» (Budapest, IX., Üllői-ut 25.) titkári Xhivatalához.

A szerkesztésért felelős Voith György.

Ideggyenge férfiak!

Az elgyengült erő azonnali visszakeresésére legmegbízhatóbbak az

Evalon-tabletták,

melyeknek káros következménye nincs próbadoboz K. 4.40 1/2 doboz K. 10.50, 1 egész doboz K. 18.20. Utánvét mellett vagy a pénz előre való beküldése ellenében küldi

Polgár Gyula gyógyszerár

Pozsony, II. Frigyes főherceg-ut 20

Van szerencsém a negyérdemű közönség b. tudomására hozni, hogy helyben, **Csapó-utca 14. szám alatt** a Halász Izidor, régi (Törő-féle) Csokonay-hoz ctmzett

vendéglőt folyó évi július hó 1-én átvettem.

Naponta frissen csapolt kőbányai sör, valamint kitűnő borok állandóan a nagyérdemű közönség rendelkezésére állanak **KITÜ-NŐ MAGYAR-KONYHA**. Főidőrekvésem, hogy a t. vendégeimnek a legnagyobb meglegedését kiérdemeljem. — A nagyérdemű közönség szives párfogását kérve maradok kiváló tisztelettel

Lévai Izsó vendéglős.

Szent László (Püspök) hévvez-gyógyfürdő.

Nagyvárad mellett, Dants István fürdőbérli kezelőse alatt.

Kényelmes közlekedés. Vasuton Nagyváradtól fél, kocsin három-negyed órai távolságban. Május—augusztus hónapokban naponta 12, vasárnap és ünnepnapokon 16 vonat közlekedik Nagyváraddal. A vasuti állomás a fürdőtelepen van.

Az európai hírn 41° C. meleg természetes hévvez javálva van: az izületek és izmok csuzos bántalmainál, idült és különösen savas izületi loboknál, csonttörések és különösen viaszamaradt vastagodásoknál; köszvénynél és annak különböző alakjainál; idegbajoknál, melyek rheumatikus alapon keletkeztek (ischiásnál); különböző bőrbajoknál, végre női bajoknál; belsőleg: heveny és idült gyomorbántalmaknál, májba-joknál és vesekövek eseteiben. Állandó fürdőorvos: **Dr. Nagy Ignác.**

A különböző igények szerint berendezett nagyszámu szobák napi ára 1 korona 60 fill. és 8 korona közt váltakozik. Gyógyterem (Kursalon) hirlapokkal, zongora, könyvtár és tekeasztallal. Terraszok szép kilátással. Éttermek, cukrászda, sétahelyek a fürdőtelepen és a mellette elterülő őserdőben. Az erdőben jó tekepálya és lawn-tennis.

Öt tükörfürdő és 13 kádfürdő kívül mörfordók is vannak rendelkezésre. Ujjonnan épült uszoda uszás tanítással és homokkurával. Fürdők 40 fillértől 2 korona 40 fillérig. — Elsőrendű kütűnő zenekar. Telefonösszeköttetés Nagyváraddal. — Villanyvilágítás. — A legszebb kiránduló és szórakozási hely. Konyha és vendéglő a bérli saját vezetése mellett. Prospektust kívánatra küld a fürdőigazgatóság.

Amerikai Parti Áruház

Hatvan-utca 20.

Legelőssőbb bevásárlási forrás!

Egy vidéki banknál elzalogosított árukat 50%-al a beszerzési áron alul vettem meg és árukat alábbi olcsó áron ajánlom a n. é. vevő közönségnek.

Finom zefir férfi ingek K 2.50-16
Finom fehér " " " 2.—
Férfi gallérok " " " .18
" " " " " .50
Fü és leány szalmakalapok .30
Finom női batist és zefir blousok " " " 2.—
Finom női selyem blousok " " " 3.—
Férfi nadrágtartók " " " .50
Kész pongyvlák minden kivitelben " " " 4.30
2 méter szerb vászon " " " .22
Selyem sálak minden elfogadható árárt.

Tisztelettel Löwenheim Albert.

— Fémképeszetek cttakból nagy raktárt Horovitz Zsigmond papírárú üzlete: Piac-utca 12., Csapó utca

— **4000 darab Lusztér kőpeny** érkezett minden színben és fagonban — már 10 koronától kezdve — **RÓZSA LAJOS** vezetése alatt álló Divat Aruházba, (Alföldi Takp. palota), mosó Delén pongyolák 9 korona. — Kosztümekek, elegáns kalapok most már leszállított árban.

SALVATOR

**GUMMI SARKÁK
VILÁG CZIKK
UTÓLÉRHETETLEN
TARTÓSSÁGÁU!**

Mindenütt kapható.

Vezérképviselő: Hermann Hirsch, Wien, VII. 9.

Fővárosi hölgyek legkedvencebb szépségcserepe
a FÖLDES-féle

MARGIT-CRÉME

Ezen kiváló arckenőcsőt az egész világon sok millió úrhölgy használja, mert a legújabb tudományos buvárlatok alapján készült arccrème és mert hírneves vegyészek állítása szerint ez a legjobb és teljesen ártalmatlan arc-szépítő és finomító. A Margit-crém a bőr azonnal felveszi, miért is rögtön beáll a hatás mely valóban meglepő, gyors és biztos. A bőr teljesen átalakul tőle és az üde, telt, bársonysima s rózsásfehér lesz. Bár nap alatt eltűnnek ráncok, redők, szepők, májfoltok és mindenemű kiülések. A Földes-féle Margit-crème nemcsak szépíti az arcot, hanem ápolja és megóvjaa az időjárás, a nap és szél minden befolyása ellen. Utánzatoktól és hamisítványoktól óvakodjunk! Kapható az egész világon. Tégelye 1 és 2 kor. Margit-szappan 70 fill. Margit-puder 1 K. 20 f.

Készíti és postán küldi:

FÖLDES KELEMEN gyógyszerész, ARAD

KAPHATÓ: Debreczenben Baláss Ödön, Grósz Nagy Ferenc, Jóna és Jóna drog., Mihalovics Jenő, Mauthner Alfréd, Muraközy László, Tóth Béla H-Szoboszlón Baróc Zsigmond H.-Böszörményben Bessey Gábor gyógyszerészeknél.

VILLANY

Csillárok a legegyszerűbbtől a legszebb kivitelig jutányosan beszerezhetők. Továbbá mindenféle felszerelési cikkek, valódi Dr. JUST WOLFRANÉGÓK 16-50 gyertyafényig Kor. 1.50

Földvárinál

Debreczeni Első Elektrotechnikai Gyár és Villamos Műszaki Felszerelési Vállalat. Piac-utczai barak.

Telefon 168.

Gyár Széchenyi-u. 55.

Telefon 816.

Tanuló felvétetik.

Előpatak

gyógyfürdő

nagymennyiségű rádiumot tartalmazó viz. Természetes szénsavas (neuheimi) fürdők.

kiváló jó eredménnyel használható a gyomor-, vese-, h'ag- és a méh hurutos bántalmánál, máj- és lépbajoknál, köszvény és csuznál, altesti pangásoknál, valamint bármely az idegesség alapján fejlődő betegségeknek. A nagyhirű előpataki gyógyvizek orvosi javaslat szerinti ivása, összekötve a megfelelő és itt feltárható kiegészítő gyógyeszközökkel (meleg és hidegfürdők, természetes szénsavas (neuheimi) fürdők, vízgyógyászati kezelés, masszázs, svédorna diätikus étrend) rendkívül kedvező eredményt mutat fel.

Fürdőidény május 15-től szeptember 15-ig.

Vasuti állomás Földvár és Sepsiszentgyörgy, honnan állandó olcsó kocsiközlekedés van. Lakás, ellátás olcsó és választékos. Az elő- és utóidényben (május 15-től június 15-ig és augusztus 20-tól szeptember 15-ig) a gyógy- és zenedíjnak fele fizetendő, lakások 50% al és ellátás is sokkal olcsóbb.

Az előpataki ásványviz. mely a szénsavdus égvényes vasas vizek között első helyet foglal el, mint gyógyeszköz használ is használható és üdítő kellemes ital, tisztán vagy borral vegyítve nagy kedvezőségnek örvend, itthon és a külföldön évenként egymillió palacknál több kerül forgalomba. Szétküldési hely: Előpatak, de kapható a legtöbb városban és nagyobb kereskedésben.

prospektust kívánatra ingyen küld az Igazgatóság.

Gyomorgörcs, kólíka étvágytalanság és általában gyomorbetegségeknek a legkínzóbb háziszser a

HOLLANDI GYOMORCSEPPER

Egy üveg ára 40 fillér.

Kapható:

Mihalovits Jenő
gyógyszertárában
Debreczen.

Miért

Ne fogadjunk el
Má-à-ást!!!

csak Óriás

FEDÁK

Cipőcrém-et?

Mert

szép fényt ad

Mert

Elegáns tőle a lábbeli

Mert

puhán
tartja

Mert

Nem rongálja

Mert

Vizhatlanná teszi

a bőrt

Mert a

legkényesebb izlést
kielégíti és

Mert egy

Óriás Fedák

cipőcrém, mely 4-szer annyit tartalmaz,
mint egy más doboz 30 fillér-ért

ebben a drága világban az egyedüli olcsóság

